

TEKNOFEST

HAVACILIK, UZAY VE TEKNOLOJİ FESTİVALİ

EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ YARIŞMASI

PROJE DETAY RAPORU

PROJE ADI: SOKAKTA TARİH VAR

TAKIM ADI: Keşf-i Alem

TAKIM ID: T3-22034-159

TAKIM SEVİYESİ: Lise

DANIŞMAN ADI: Selahattin ÖZBUCAK

İçindekiler

1. Proje Özeti (Proje Tanımı)

Tarihsel süreç içerisinde yerleşim mekanlarının benzer iklim ve arazi yapısına sahip bölgelerde ortak özellikler göstermesi, bu durumun ‘Yerel Kimlik’ olarak tanımlanabilmesini sağlamıştır. Bir bölgedeki yerel kimliğin ortaya çıkmasını sağlayan en önemli unsurlar, o bölgenin tarihi ve mimari yapısıdır. Zamana bağlı olarak toplumların değişim gösteren kültür yapılarının, sosyal hayatlarının, ekonomik güçlerinin ve teknolojilerinin özellikle binalarda ve sokaklarda hissedildiğini, bu noktadan hareketle sokakların kültürel etkileşimin en canlı bölgeleri olduğu dikkat çekmektedir. Gündelik hayatları içerisinde insanlar yaşamlarını devam ettirdikleri evleri ve işleri arasındaki koşturmacada her gün şehirlerin sokak, cadde ve bulvarlarını zorunlu olarak kullanırlar. Bu nedenle, kenti algılamak için yapılacak bir çalışmada ilk basamak sokaklar olmalıdır.

Bu çalışma ile kentsel kimliğimizin hafıza metinleri olarak adlandırabileceğimiz, insanların yaşamlarının ayrılmaz bir parçası olan sokak ve caddeleri sayılarla isimlendirmek yerine tarihimizde önemli yerlere sahip bilim insanları, edebiyatçılar, siyasetçiler ve özellikle de yerel olarak buldukları bölgeler için güzel işlere imzalar atmış önemli şahsiyetlerin isimlerinin verilmesi ve bu isimleri verilmiş kişilerin tanıma birliklerini artırabilmek için günümüz karekod teknolojilerinden faydalanılarak karekodlarla donatılmış sokak tabelaları aracılığıyla insanların yaşadıkları ülkenin ve şehrin, tarih ve kültüründen haberdar edilebilmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçla ilk önce anket yapılarak Ordu’daki sokak ve caddelere isimleri verilmiş kişilerin tanıma düzeyleri belirlenmiştir. Daha sonra Ordu Büyükşehir Belediyesi ile irtibata geçilerek projemizin Ordu cadde ve sokaklarında uygulanması noktasında görüş birliğine varılmıştır.

Bu çalışma ile üretilen karekodlarla desteklenmiş tabelaların sokak ve caddelerimizi yenilikçi öğrenme ortamlarına dönüştüreceğine, tabelalarda ismi bulunan bireylerin hak ettikleri saygı ve tanınırlıklarını artıracığına, basın yayın organlarında yapılacak tanıtımlarla toplumun bu karekodları merak edip okuma noktasında güdüleneceğine ve başka şehirlerde de ortaya konacak benzer uygulamalarla şehirlerin ve ülkelerin tarihinde söz sahibi olan bireylerin (Bilim insanları, tarihçiler, edebiyatçılar, Türk-İslam alimleri vb.) gelecek nesiller tarafından da tanınıp, bilinmesine katkı sunacağını umuyoruz.

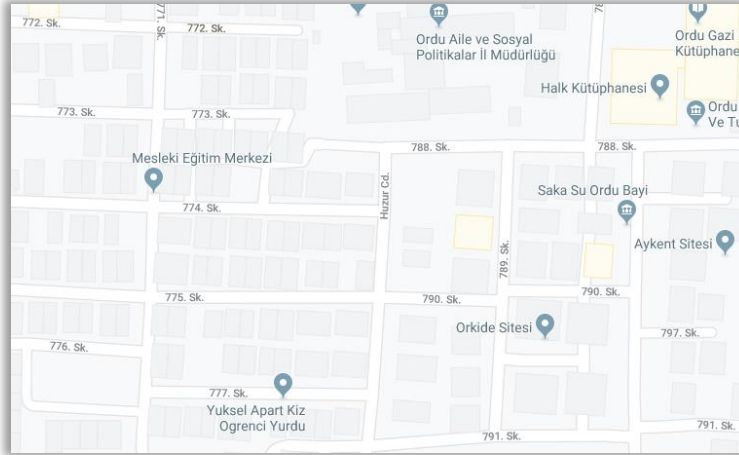
2. Problem/Sorun:

Kentlerdeki sosyal işleyişi anlamının yolları arasında o kentin cadde, sokak, bulvar ve meydanlarına verilmiş isimleri, bir başka deyişle toplumsal belleğin coğrafyasını ortaya çıkarmaya çalışmak gösterilebilir (Baysan ve Kara, 2014). Toponimi olarak da isimlendirilen adbilim çalışmaları ile coğrafya, tarih, dilbilimi ve farklı bilim dallarında araştırmalar yapılmakta ve bu çalışmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu alanda Türkiye’de yapılmış en eski yayın, 1928 yılında Hüseyin Nihal Atsız ve Ahmet Naci tarafından yazılan “Anadolu’da Türklere Ait Yer İsimleri” makalesidir (Baysan ve Kara, 2014). Sokak adları, bireylerin ve toplumların yaşam biçimlerini, tarihlerini anlayabilmemiz için ip uçları barındırmaktadır. Örneğin Türkiye’de dostluk ve kardeşliğimizi simgelemesi adına pek çok cadde ya da sokağa Azerbaycan, Bosna-Hersek gibi isimler verilmektedir (Aliğaoğlu ve Yiğit, 2013).

Kentsel kimliğimizin önemli bir unsuru olan ve kültürel öğeler, tarih ve coğrafyadan köken alan sokak adlarımız ve taşıdıkları anlamlar kentlerin eski mahallelerine hapsolmakta, şehrin büyümesiyle ortaya çıkan yeni sokak ve caddeler için yapılan isimlendirmelerde sayılar tercih edilmektedir. Bu durum Ordu ili Altınordu ilçesi özelinde Şekil 1 ve Şekil 2'deki harita örneklerinde görülmektedir. Şekil 1 ile verilen harita Ordu'nun en eski mahallelerinden biri olan Düz Mahalle'ye ait sokak düzenini göstermektedir. Harita incelendiğinde Süleyman Felek, Sırrı Paşa, Park, Karkaçar, Uygunluk, Yenigün gibi sokak isimleri dikkat çekmektedir.

Şekil 1 .Ordu ili, Altınordu ilçesi Düz mahallege ait sokak haritası (Anonim 1)

Şekil 2.Ordu ili, Altınordu ilçesi Akyazı mahallesine ait sokak haritası (Anonim 2)

Oysa şehrin sonradan gelişen Akyazı mahallesindeki sokak isimlerinin görüldüğü Şekil 2 deki harita incelenirse tüm sokak isimlerinin sayılardan oluştuğu görülmektedir. Bu durum şehrin diğer mahallelerinde de gözlenmektedir. Böylece şehrin sahip olduğu hafıza metinleri, sayılara dönüşmekte ve yeni neslin sokak isimleri yardımıyla geçmiş ile gelecek arasında anlamlı köprüler kurabilmesine engel olunmaktadır.

Bir diğer sorun ise şehrin en işlek cadde ve sokaklarına isimleri verilen kişilerin o şehirde yaşayan bireyler tarafından yeterince tanınıyor olmamasıdır. Aslında bu sorunun sebebi günümüz yaşam koşulları içerisinde sahip olduğumuz çok hızlı günlük rutinlerdir. Günlük koşturmacamızın ana mekanları olan sokak ve caddelerde gezinirken onlara ismi verilen kişilere pek odaklanmayız. Sokak tabelasında okuduğumuz ismin kim olduğunu pek de düşünmeden geçer gideriz. Yaptığımız anket sonuçlarının da bu düşüncemizi destekler nitelikte

olması bu durumun değerlerimizin korunması, tarihimizin bilinmesi ve geçmişin yaşanmışlıklarının gelecek nesiller tarafından da öğrenilebilmesi noktasında çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

3. Çözüm

Şehrin paydaşı olan tüm bireylerin sokak ve caddelere isimleri verilen kişilere dikkatini çekebilmek ve onların tanıtılmasına katkı sunabilmek için tasarladığımız karekodlu sokak tabelaları yardımıyla ellerinden telefonlarını düşürmeyen günümüz insanların şehrin hafıza metinlerinin detaylarını okuyabilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

Karekodlar kullanıldığı alanlarda geniş bir bilgi, video, ses, resim gibi içeriklerin oldukça pratik şekilde aktarılmasına yarayan şifre resimleridir. Bu resimleri telefonlarının kameralarına okutan bireyler resimde gizlenmiş olan bilgilere çok hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Örneğin Sağlık Bakanlığı ilaç takibini, ÖSYM soru kitapçıklarının takibini karekod sistemi ile gerçekleştirmektedir (Polat, 2014).

Günümüz insanların çağın teknolojilerini çok hızlı öğrendikleri ve kolay kullandıkları düşünüldüğünde, karekod teknolojisi ile çağa uyumlu hale getirilen sokak tabelaları yardımıyla, ülkenin ve şehrin tarihinde önemli bir yere sahip olan olay ve bireylerin (Türk-İslam bilim insanları, tarihçiler, siyasetçiler) vatan uğruna şehit olduğu için isimleri sokaklarda yaşatılmaya çalışılan kahramanların varlıkları ve hayat hikayelerinin herkes tarafından daha çok bilinir kılınmasının sağlanacağını umuyor, geçmişten geleceğe yaptığımız ve adına hayat dediğimiz bu yolculukta sokaklarımızın sayılarla değil, isimlerle dolu hafıza metinleriylealandırılmasının yeni nesillerin geçmişi öğrenmesine ve geleceğe daha güvenle bakmasına katkı sunacağını ümit ediyoruz.

Şekil 3,4, 5ve 6 da Ordu Büyükşehir Belediyesi desteğiyle hazırladığımız yeni nesil karekodlu sokak tabelalarından örnekler görülmektedir. Tabelalardaki karekodlar cep telefonlarının kameralarıyla okutulduğunda, hazırlanmış olduğumuz bilgilendirme sayfasına ulaşmaktadır. Tabelaların küçültülmüş halleri rapora eklendiğinden karekodların okunamama ihtimaline karşı, karekodlarla ulaşılacak sayfaların linkleri tabelaların alt kısımlarına eklenmiştir.

Şekil 3. Tıflı Caddesi için tasarlanan yeni nesil sokak tabelası

Şair ve Müftü Tıflı Efendi: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/sair-ve-muftu-tifli-efendi>

Şekil 4. Süleyman Felek ve Ahmet Cemal Mağden caddeleri yeni nesil sokak tabelası

Süleyman Felek: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/ordu-belediyesi-reisi-suleyman-felek>

Ahmet Cemal Mağden: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/buyuk-hayirsever-ahmet-cemal-magden>

Şekil 5. Bilal Köyden Sokak ve Kahraman Sağra Caddesi yeni nesil sokak tabelaları

Bilal Köyden: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/gazateci-bilal-koyden>

Kahraman Sağra: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/ordunun-ilk-finfik-sanayicisi-kahraman-sagra>

Şekil 6. Ali Rıza Gürsoy ve Sirri Paşa Caddeleri yeni nesil sokak tabelaları

Ali Rıza Gürsoy: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/gazateci-ali-riza-gursoy>

Sirri Paşa: <http://tabela.ordu.bel.tr/isim/trabzon-valisi-giritli-sirri-pasa>

Sorun	Çözüm	Eğitimdeki Katkısı
Yaşadığımız şehrin, ülkenin ve dünyanın tarihinde yer edinmiş, gerçekleştirdikleri faaliyetlerle bir döneme damgasını vurmuş pek çok önemli insanın günümüz insanları tarafından yeterince tanınmıyor olmamaları projemize başlammamıza neden olan temel sorundur.	Sokak ve caddelerimizin isimlerini bu tarihsel öneme sahip kişilerin isimleriyle adlandırıp, karekodlarla desteklenmiş ve tarafımızca tasarlanmış yenilikçi sokak tabelaları yardımıyla bireylerin ilgisini çekerek hedeflenen öğrenme ortamını oluşturabilmek bu soruna bir çözüm oluşturabilir.	Yenilikçi sokak tabelaları yardımıyla, sokak ve caddeler tarih eğitimi ve öğretimi için potansiyel öğrenme ortamlarına dönüşecek, bugüne kadar dikkatimizi bile çekmeyen sokak tabelalarının teknoloji yardımıyla desteklenmesiyle şehirlerin sokak ve caddeleri tarih eğitimine katkı sunan mekanlara haline geleceklerdir.

4. Yöntem

- İlk olarak Ordu Büyükşehir Belediyesinden Altınordu ilçesindeki sokak isimlerinin listesi alınmıştır. Daha sonra bu isimler kişi adları ve sayılar olmak üzere gruplandırılmıştır.
- Bir anket hazırlanmış ve gönüllülük esasına göre farklı yaş gruplarındaki kişilerin anketteki soruları cevaplamaları istenmiştir.
- Hazırlanan anket ile şehrin sokaklarına isimleri verilen bireylerin tanınabilirlik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.
- Sokak ve Caddelere ismini veren kişilerin kısa hikayesi araştırılmıştır.
- Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. M. Hilmi Güler ile görüşülerek projemiz anlatılmıştır. Görüşme sonunda projemize tam destek sağlanmıştır. Bu kapsamda sokak ve caddelere isimleri verilen kişilerin hayat hikayelerinin yer alacağı bir web sayfası oluşturulmuştur (<http://tabela.ordu.bel.tr/>).
- www.karekodolustur.com sitesi yardımıyla sokak tabelalarında kullanılacak karekodlar oluşturulmuştur. Tabelalardaki karekodlar ile kişilerin bilgilerine cep telefonları aracılığıyla ulaşabilmek için kısa yollar oluşturulmuştur.
- Karekodlarla güçlendirilmiş yeni nesil sokak isim tabelalarının Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından basılıp sokaklardaki eski tabelaların yerine asılması kararı alınmıştır.

5. Yenilikçi (İnovatif) Yönü

Şehrin sokak ve caddelerine önemli şahsiyetlerin ya da önemli olayların isimlerini vermek pek çok şehirde hayatta olan bir uygulamadır. Ancak sokak ve caddelerde isimleri yaşatılmaya çalışılan bireyleri topluma tanıtabilmek adına karekodlarla desteklenmiş yenilikçi sokak tabelaları ilk defa tarafımızdan üretilmiş olup, Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin de destekleriyle hayata geçme aşamasına gelmiştir. Bu tabelalar sayesinde teknolojiyi çok iyi kullanan gençlerin ve toplumun diğer bireylerinin yaşadıkları şehrin, ülkenin tarihini farklı bir şekilde öğrenebilmesinin önü açılmıştır. Böylece 'Sokakta tarih var' adını verdiğimiz proje sayesinde sokaklar birer öğrenme ortamına dönüşmüş olacaktır.

6. Uygulanabilirlik

Mevcut sokak ve caddelerde isimleri yaşatılmaya çalışılan kişilerin hayat hikayelerine, yaptıkları güzel işlere dikkat çekmek ve böylece özellikle gençlere yaşadıkları şehrin ve ülke-

nin tarihinden kesitler sunabilmek adına karekod teknolojisiyle donatılan yeni sokak tabelaları Şekil 7’de görüldüğü üzere sokak ve caddelere yerleştirilerek insanların ilgisinin bu tabelalara yoğunlaşması sağlanabilir. Zaten tabela başında birkaç kişinin karekodu okuttuğunun görülmesiyle oluşacak merak duygusu insanların ilgisini bu tabelalara yöneltecek ve böylece projemiz amacına ulaşmış olacaktır. Gösterilen ilgi çalışmanın farklı illerde de uygulanması yönünde istek oluşturabilecektir.

Şekil 7. Ordu Süleyman Felek Caddesine yerleştirilmesi düşünülen yenilikçi sokak tabelasının konumlandırılmasına ait görsel.

7. Tahmini Maliyet ve Proje Zaman Planlaması

Proje kapsamında yenilenecek olan tabelaların maliyetini belirlemek adına Ordu Büyükşehir Belediyesi yetkilileri ile yaptığımız görüşmeler sonucunda, belediyenin kendine ait metal tabela baskı makinesi olması nedeniyle maliyetin düşeceğini ve bir tabelanın ayak çubuğuyla birlikte yaklaşık 50 TL maliyet bedeli olacağı bilgisine ulaşılmıştır. Bu kapsamda sokak ve caddelerdeki tabela sayısı X 50 TL hesabıyla toplam maliyet Ordu için hesaplanabilir. Çalışma kapsamında yenilikçi tabelalar oluşturulurken, bir yandan da hayata geçen web sayfasına (<http://tabela.ordu.bel.tr/>) zaman içinde yeni hayat hikayeleri eklenerek geniş bir arşiv oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

8. Proje Fikrinin Hedef Kitlesi (Kullanıcılar):

Bu çalışmanın hedef kitlesi özellikle teknoloji kullanımı ile arası iyi, ancak tarih ile arası kötü olan bireyler ile tabelalardaki karekodları okutanları gördükçe meraklanacak olan herkeştir. Böylelikle özellikle gençlerin yaşadıkları şehrin ve ülkenin, tarih ve kültürünü bilmesi amaçlanmaktadır. Dünyü çok iyi bilmek; bugünü anlamak ve yarını kurgulamak için doğru adımlar atılmasını sağlayacaktır.

9. Riskler

Toplum olarak kitap okuma oranlarımızın çok düşük olması tabelalarımıza olan ilgiyi azaltabilir. İnsanlar özellikle çok uzun metinlerin olduğu hayat hikayelerini telefonunun ekranında okuma noktasında üşengeç davranabilirler. Bu durumun oluşturabileceği olumsuzlukları nasıl engelleyebiliriz diye düşündüğümüzde aklımıza kişilerin hayat hikayelerinin, başarı hikayelerinin anlatıldığı kısa videolar oluşturmak fikri geldi. Bu fikri belediye yetkilileri ile görüştüğümüzde belirlenecek bir plan doğrultusunda belgesellerin oluşturulmasına destek vereceklerini belirttiler. Böylece tabelalardaki karekodlar telefon kameralarına okutulduğunda

videonun telefon ekranında oynaması sağlanacak ve insanların metni okumaya gerek kalmadan bilgi sahibi olması sağlanabilecektir.

10. Proje Ekibi

Takım Lideri : Zeynep Sude ŞAHİN

Adı Soyadı	Projedeki Görevi	Okul	Projeyle ilgili tecrübesi veya problemlerle ilgili tecrübesi
Zeynep Sude Şahin	Takım Lideri-Araştırmacı	Ordu Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi	Merak ve araştırma yeteneği
Selahattin ÖZBUCAK	Danışman	Ordu Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi	Uzun yıllardır gerçekleştirdiği Proje danışmanlıkları

11. Kaynaklar

Aliağaoğlu, A. ve Yiğit, Y. (2013). “Balıkesir’de şehirselleşme: Cadde adları”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18-30

Anonim1.

<https://www.google.com.tr/maps/dir//36.842046,30.599106/@40.9864293,37.8767199,19.67z?hl=tr> Erişim tarihi. 03.06.2020

Anonim2.

<https://www.google.com.tr/maps/dir//36.842046,30.599106/@40.9825,37.901948,17.67z?hl=tr> Erişim tarihi.04.06.2020

Baysan, S., & Kara, A. (2014). Aydın’da mahalle, bulvar, cadde ve sokak adları: Şehirselleşme özellikleri. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 12(1), 23-48.

Polat, Z. A. (2014). Karekod Teknolojisinin Mesleğimizdeki Olası Kullanımları Üzerine Düşünceler [Thoughts on Possible Uses of or Code Technology In Our Profession].

